

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

โลกได้พัฒนาไปสู่ยุคแห่งความรู้ (Knowledge) เศรษฐกิจเปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจระดับโลก ความมั่งคั่ง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของมนุษย์และธุรกิจ ปัจจุบันทำได้อย่างรวดเร็วขึ้นอันเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีระดับสูงและเทคโนโลยีข่าวสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) จนทำให้คนส่วนใหญ่คิดว่าจริยธรรมไม่สำคัญและไม่จำเป็นเพราะมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่และความมั่งคั่งโดยมิได้คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ทำให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมแสวงหาช่องว่างทางกฎหมายเอาเปรียบสังคมเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเอง และในปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศกำลังประสบปัญหาอย่างมากมาย หลายๆเรื่องเกิดขึ้นเป็นปัญหาที่ไม่คาดคิดมาก่อน ในยุคแห่งการค้าแบบไร้พรมแดนในปัจจุบันทำให้สามารถมีเครือข่าย โยงใยกว้างขวาง ทำให้เกิดช่องทางกระทำการอันไม่สุจริตขาดคุณธรรมและจริยธรรม โดยนักธุรกิจบางคนประกอบธุรกิจในประเทศร่วมมือกับนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและอาศัยอำนาจรัฐใช้ประโยชน์ในการออกกฎหมาย อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายหาประโยชน์ในทางไม่ถูกต้อง มีการปล่อยเงินกู้ไม่มีหลักประกันให้กับญาติ เพื่อนฝูงซึ่งเป็นลักษณะขัดต่อกฎหมาย กระทำการปั่นหุ้น การซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อเก็งกำไร การโจมตีค่าเงินบาท การก่อกวนต่างประเทศจำนวนมาก กลายเป็นเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีผลทำให้กิจการล้มละลาย เกิดผลเลวร้ายต่อประชาชนซึ่งเป็นผู้ไม่เคยได้รับผลประโยชน์ เมื่อเป็นเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ ประชาชนได้รับความทุกข์ยาก เกิดการว่างงาน เกิดปัญหาอาชญากรรมและความตึงเครียดทางจิตใจ การกระทำผิดของกลุ่มบุคคลนักธุรกิจการเงินดังกล่าว กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เนื่องจากความผิดทางเศรษฐกิจมีความซับซ้อน เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถเข้าใจกระบวนการอันซับซ้อนในการกระทำความผิดได้อย่างแท้จริง (อ้างใน นภาพร ณ เชียงใหม่, 2543)

อีกทั้งเมื่อปี พ.ศ. 2545 ได้เกิดเรื่องอื้อฉาวเกี่ยวกับบริษัทมหาชนขนาดใหญ่หลายๆ บริษัทฯ ซึ่งมีหุ้นซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา เช่น อเคลเฟีย เอนรอน ไทโค เวิร์ลคอม และ ซีรอกซ์ เป็นต้น แต่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักบัญชี ทั้งในด้านผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชี ซึ่งเกิดความเสียหายมากที่สุดจนต้องยื่นขอพิทักษ์ทรัพย์ก็คือ บริษัท เอนรอน จำกัด (มหาชน) ที่ถูกนำไปเป็น

กรณีศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะมีการสร้างรายการธุรกิจต่างๆ เพื่อปกปิดผลขาดทุนของ บริษัทฯ ทำให้รายงานทางการเงินที่นำเสนอต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ถูกต้อง จนในที่สุดรัฐสภาของ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย Sarbanes-Oxley เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ใน เรื่องของมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี ความโปร่งใส และความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน กฎหมายดังกล่าวทำให้นักบัญชีทั่วโลกได้ตระหนักในการจัดทำบัญชีและการนำเสนอรายงานทางการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงินให้เป็นที่ยอมรับ

หน้าที่งานของนักบัญชี คือ การจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ซึ่ง ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีเริ่มตั้งแต่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินเพื่อทำการ บันทึบบัญชี จัดประเภทหมวดหมู่การบัญชีประมวลผลการบัญชีและรายงานงบการเงินตามที่ กฎหมายกำหนด และตามความต้องการของผู้ใช้รวมทั้งการแปลความหมายของงบการเงิน ซึ่ง กระบวนการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบัญชียุคใหม่ ในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีแนวทางให้เลือกปฏิบัติ หลายแนวทาง ดังนั้นนักบัญชีสามารถที่จะเลือกปฏิบัติตามแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสม ซึ่งการเลือก ปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน ผู้ใช้งบการเงินทั่วไป และนักลงทุนเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ใช้รายงานงบการเงินของนักบัญชีในการวิเคราะห์ เพื่อ ประกอบการตัดสินใจในการเลือกลงทุน ซึ่งผู้ใช้งบการเงินกลุ่มนี้ต้องการรายงานทางการเงินที่ ถูกต้อง เข้าใจได้ เชื่อถือได้ และมีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ รวมถึงการมีมาตรฐานในการ จัดทำงบการเงิน เพื่อสามารถนำไปวิเคราะห์และเปรียบเทียบ การรายงานงบการเงินจึงจัดทำขึ้น ภายใต้อำนาจของกฎหมายและมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปเป็นสิ่งสำคัญ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด ประการหนึ่งที่สร้างความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของงบการเงิน คือ การประกอบอาชีพอย่างมี คุณธรรมและจริยธรรมของนักบัญชี จะมีผลทำให้นักบัญชีมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานวิชาชีพและเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต เกรงกลัวต่อการประพฤติดี ดำเนินชีวิตด้วยการประพฤติดี ซื่อสัตย์สุจริต เกรงกลัวต่อบาป ละเว้นการประพฤติดี จึงทำให้ รายงานทางงบการเงินมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

พิษณุโลกเป็นเมืองศูนย์กลางทางการค้าของประเทศ มีกิจการที่จัดทำธุรกิจตามบัญชีรายชื่อ ผู้ประกอบการที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด รวมประมาณ 1,922 ราย โดยมีธุรกิจที่จด ทะเบียนเป็นบริษัท จำนวน 525 รายจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 1,375 รายจดทะเบียน เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล จำนวน 22 รายมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจำนวน 8 คนและผู้ทำบัญชี จำนวน 344 คน (สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดพิษณุโลก ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2550) ทั้งนี้ จังหวัดพิษณุโลกได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด ในการเพิ่มบทบาทของ ภาคอุตสาหกรรมและส่งเสริมการขยายตัวของภาคบริการ โดยอาศัยความได้เปรียบทางด้าน

ภูมิศาสตร์ในการพัฒนาไปสู่การเป็น “สี่แยกอินโดจีน” (ย่างกุ้ง-พินนุโลก คุณหมิง-พินนุโลก กัวลาลัมเปอร์-พินนุโลก และดานัง-พินนุโลก) เป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้าไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ทั้งภายในประเทศและประเทศใกล้เคียง เช่นประเทศพม่า ประเทศจีน การที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการในภาคธุรกิจต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการธุรกิจ โดยการสร้างสังคมผู้ประกอบการในจังหวัดให้เปลี่ยนไปสู่สังคมผู้ประกอบการที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและแนวปฏิบัติทางด้านบัญชีที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจ มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน จัดทำงบการเงินตามมาตรฐานบัญชีและไม่ดัดแปลงตัวเลขทางบัญชีโดยการนำเสนอของงบการเงินที่เป็นจริง เพื่อสร้างความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจและเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของจังหวัด ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่มีหน้าที่เสนอข้อมูลงบการเงินที่กระชับ ไม่คลุมเครือและถูกต้องตามมาตรฐานบัญชีเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินอ่านแล้วเข้าใจ เพื่อสะท้อนฐานะที่แท้จริงของกิจการคือ “นักบัญชี”

ดังนั้นจึงมีความต้องการศึกษาถึงความคิดเห็นของนักบัญชีในอำเภอเมืองพินนุโลก ที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักบัญชีที่ตระหนักถึงการปฏิบัติงานบัญชีอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อสร้างคุณค่าในวิชาชีพและมีความศรัทธาเชื่อมั่นในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกรอบจริยธรรมก่อให้เกิดความเชื่อถือเมื่อพิจารณาร่วมกับการปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ สอดคล้องกับนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลเร่งรัดการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีความรู้ อยู่ดีมีสุข สร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักบัญชีในอำเภอเมืองพินนุโลก ที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

3. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะเรื่องความคิดเห็นของนักบัญชีในอำเภอเมืองพินนุโลก ที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม คุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักบัญชี ประยุกต์มาจากแบบทดสอบที่จะช่วยให้ตัดสินใจเกี่ยวกับหลักศีลธรรมสำหรับตนเองของ Clayton–Selecting Your Guiding Principles (Clayton Tucker-Ladd and Mental Health Net, 2000) (อ้างใน นภาพร ณ เชียงใหม่, 2548) และใช้สถานการณ์จำลองที่สมจริงตามแนวทางการ

ปฏิบัติงานทางด้านบัญชี ซึ่งประกอบด้วย 4 เรื่อง คือ 1.ปรัชญาวิถีการดำเนินชีวิตที่ท่านชอบ (My preferred way to live) คือ แนวทางวิถีการดำเนินชีวิตจากหลากหลายวัฒนธรรม (Morris, 1973) การวางอุดมการณ์ในชีวิตเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดในการดำเนินชีวิตเพื่อที่จะให้คนนั้นเป็นคนดีที่สามารถเป็นไปได้ และเป็นผู้ตัดสินใจเลือกรูปแบบแนวทางดำเนินชีวิตที่คิดว่ามีจริยธรรมมากที่สุดไม่ใช่ภาระหน้าที่ 2.เป้าหมายค่านิยมในชีวิตที่ท่านต้องการไปให้ถึง (What life goals do you want to achieve?) คือ ค่านิยมที่ให้ความสำคัญสูงสุดในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ดีที่สุดภายใต้หลักจริยธรรมที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นไปสู่ความเป็นคนดีมีจริยธรรมมากที่สุด 3.คุณสมบัติของส่วนตัวของนักบัญชีในอำเภอเมืองพิษณุโลกที่ท่านต้องการมากที่สุด (What personal characteristics do you most want?) คือ คุณสมบัติส่วนตัวของแต่ละคนที่ท่านต้องการมากที่สุด ความต้องการให้คนแต่ละคนมีหลักคุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต 4.ความคิดเห็นของนักบัญชีในการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม (Opinion of Accountants Profession Performance with Morals and Ethics)

4. นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

นักบัญชี หมายถึง ผู้ทำบัญชีเป็นผู้ที่ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้ที่มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้ทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม โดยผู้ทำบัญชีต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชีตามที่อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนด

อำเภอเมืองพิษณุโลก หมายถึง อำเภอเมืองพิษณุโลกตั้งอยู่ทางตอนกลางก่อนไปทางตะวันตกของจังหวัด เป็น 1 ใน 9 อำเภอของจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพฯ 320 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 10,815 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,759,909 ไร่

การปฏิบัติงานวิชาชีพ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพในด้านการทำบัญชีตามกรอบมาตรฐานการบัญชี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณารายการทางการค้าของธุรกิจ จนสามารถวิเคราะห์รายการ บันทึกรายการ จัดหมวดหมู่รายการรวมถึงการเปิดเผยและนำเสนอรายการทางการเงินได้อย่างถูกต้อง เข้าใจได้ เชื่อถือได้ มีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจรวมถึงสามารถนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับข้อมูลของกิจการอื่นได้

คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยได้ยึดถือจนเป็นความเคยชินอันเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีงาม เป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องของตนเอง ผู้อื่น สังคม และหมายถึงความดีงามที่บุคคลควรเลือกปฏิบัติเมื่อเผชิญกับทางเลือกที่แตกต่าง โดยคำนึงถึงหลักคุณธรรมมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งจริยธรรมนี้ถูกนำมากำหนดเป็นแนวทางในการประกอบวิชาชีพ โดยยึดมั่นซึ่งเกียรติคุณและความดีงาม ไม่เอนเอียงตามผลประโยชน์อันจะได้จากการประกอบวิชาชีพ ซึ่งข้อกำหนดของวิชาชีพนี้เรียกว่า “จรรยาบรรณ”

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของนักบัญชีในอำเภอเมืองพิษณุโลก ที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้นำเสนอให้นักบัญชีวิชาชีพทราบถึงสิ่งที่ผิดสิ่งที่ถูกและปฏิบัติงานโดยยึดถือกรอบการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม